

دریچه

سالگرد جنگ تحمیلی، دفاع مقدس وروایت زنانه از جنگ

● **شرق:** دوران دفاع مقدس در تاریخ کشورمان از اهمیت خاصی برخوردار است، چراکه مردمان انقلابی هنوز از خستگی روزهای مبارزه بر ضد رژیم سفاک پهلوی درنیامده، با یورش دشمن خارجی درگیر جنگی ناخواسته شدند. نحوه مواجهه با این بلای خانمان سوز می‌توانست آینده ایران عزیز را به گونه‌های متفاوت رقم بزند؛ برای کسانی که آن‌روزها خود در جبهه‌های نبرد نبودند، بخش اعظم ایثارگری‌ها و جان‌فشانی‌هایی که از سوی فرزندان وطن شد، بیشتر به افسانه می‌ماند، اما خوشبختانه در این دوره امکان ثبت‌وضبط وقایع به وسیله دوربین‌های حرفه‌ای و غیرحرفه‌ای وجود داشت و قصه‌های شگفت دلاوری‌های وطن‌پرستان ایرانی که خونین‌شهرها را خرم‌شهر کردند، تا امروز باقی است و تا ابد باقی خواهد ماند. اما نقش زنان در این دفاع همه‌جانبه آن‌گونه که باید تشریح و تبیین نشده و علت اصلی هم همان ضعف تاریخی تاریخ‌نگاری رسمی است که عمدتا قلم به دست مردان است و زنان یا دیده نمی‌شوند یا آن‌گونه که بودند و نقش افرینی کردند، به دید نمی‌آیند لاجرم فقط بخشی از اقدامات و فعالیت‌ها و در نتیجه تاثیراتشان در تاریخ اجتماعی و سیاسی کشور بیان می‌شود. تاریخ‌نگاری زنان در ایران با هدف ایفای رسالت حق‌بینی و حق‌گویی و واقع‌گرایی و واقعیت‌نگاری در آن‌ها‌های اخیر توانسته تا حدی بی‌توجهی‌های مورخان و تاریخ‌پژوهان سنتی را جبران کند اما این وظیفه برای همه علاقه‌مندان به حفظ تاریخ و فرهنگ ایران‌زمین و به‌ویژه اهل تاریخ است که به صیانت از برگ‌برگ تاریخ کشورمان بپردازد. ازاین‌رو روایت‌های زنانه از جنگ که با روشنگری‌هایی درخور تقدیر تصویر ذهنی نسل جدید را از آن دوره تاریخی است که از آن فاصله زمانی و مکانی و گفتمانی بسیاری دارند، تغییر داده، ضروری است که خوشبختانه از سوی مردم، اهالی رسانه و مطبوعات، پژوهشگران و نهادهای مدنی به آن توجه شده است.
نشنستی که انجمن زنان پژوهشگر تاریخ با همکاری مؤسسه بهار خرمشهر، مؤسسه راز (رسانه اندیشه زن) و اندیشه‌گاه سامان اسناد و کتابخانه ملی تدارک دیده، این‌بار فرصت را در اختیار زنانی قرار می‌دهد که یورش ناگهانی دشمن به محل زندگی‌شان آنان را ناخواسته در صف نخست نبردی نابرابر قرار داد. این برنامه هم‌زمان با سالروز آغاز جنگ تحمیلی در تالار فرهنگ کتابخانه ملی برگزار شد و خانم‌ها فاطمه و مرضیه جهان‌آرا، از جایزبان جنگ تحمیلی و شهلا طالب‌زاده، از زندمگان مقاوم و ایثارگر خطه جنوب، با روایتی زنانه از جنگ به شرح گوشه‌ای از خاطرات خویش پرداختند و در پایان به سوال حاضران پاسخ گفتند. در این جلسه از سوی مؤسسات برگزارکننده مراسم بر ضرورت ثبت این خاطرات و نیز تاریخ شفاهی زنان رزمنده و ایثارگر تاکید شد.

ادامه از صفحه ۱۶

تخصص وفرهنگ

بسیاری از رهبران رده‌بالای داعش مدارک عالی دانشگاهی در پزشکی و علوم و فنون دارند؛ اما آیا اگر جمله‌ای از گوته درک کرده بودند یا فیلمی از فلینی دیده بودند و لذت برده بودند یا اگر با خواندن رمانی توانسته بودند خودشان را جای فرد دیگری بگذارند؛ یعنی اگر فقط ذره‌ای فرهنگ می‌داشتند، باز هم به دامن جناب جهالتی می‌افتادند؟ به قول دکتر جلال خالقی مطلق ما ایرانی‌ها مثل داعش نیستیم زیرا حافظ و فردوسی، یعنی فرهنگ، داریم؛ و اتفاقاً متخصص‌ها بیش از افراد دیگر نیاز به فراگیری کسب التذاذ هنری و درک فرهنگ دارند؛ زیرا تخصص به آنها احساس قدرت کاذبی می‌دهد که براساس آن ممکن است انسان‌های دیگر را جز مقداری گوشت و استخوان، با بیج و مهره، یا باکتری و آمیب نبینند. در واقع آن پزشکی که نتواند خودش را جای دیگران بگذارد، بیماریار را نه‌فقط در حین عمل، که پیش از آن و پس از آن نیز جز مشتی خون و مدفوع یا نهایت نوازادی ناتوان نمی‌بیند. دردناک است که فیلم لب‌بیم، موسیقی گوش ندهیم، رمان نخوانیم و از آن دردناک‌تر این است که منکر ارزش و ضرورت هنر برای متخصص‌ها بشویم!

۱. فکر می‌کنم ایشان برای دوزدن برخی مسائل حقوقی، عمداً از «دختر ۱۸ساله» استفاده کرده‌اند و نه مثلاً از «دختر ۱۶یا۱۷ساله»!

شهرداران تهران بعد از تشکیل شوراها چفت وبست‌های محکم برای کارشان گذاشتند

حاشیه امن «اختیار»



و هم شورا از طریق گزارش‌های عملکرد، بتواند روی کار شهردار نظرات کند. اما آیا این روند همان‌طور که تصمیم گرفته شده بود اجرایی شد؟

طبق آنچه مرتضی الویری، شهردار وقت تهران، در لایحه اختیارات شهردار تهران ارائه داده بود، سقف اختیار تصویب و انجام معاملات با سایر شهرداری‌ها، دولت و وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و نیز سازمان‌ها و شرکت‌های متعلق به شهرداری تهران، از سه میلیارد تومان سال ۷۸ به ۴۰ میلیارد تومان در حال حاضر رسیده است. همچنین به شهردار تهران اختیار داده شده تا نسبت به تصویب و انجام معاملات تا سقف ۵۰۰ میلیون تومان، اعم از خرید، فروش، اجاره و استیجاری از طریق مناقصه محدود یا عمومی با رعایت قوانین اقدام کند. درعین‌حال شهردار محمدباقر قالیباف در این سال‌ها برای داشتن اختیارات بیشتر و تلاش برای حفظ آن، با بودجه اسمی ۱۷هزارمیلیاردتومانی معنی پیدا می‌کند. شهرداران تهران از سال ۱۳۷۸ که شورای شهر جای انجمن شهر را گرفت، از حضور این نهاد که قرار بود وظیفه نظارتی داشته باشد، احساس ناامنی کردند و از همان ابتدای کارشان به دنبال جفت‌وبست‌های محکم در اختیارات‌شان بودند. اولین لایحه اختیارات شهردار تهران را مرتضی الویری، شهردار تهران در شورای اول، ارائه می‌کند. این لایحه در شرایطی تنظیم و بررسی می‌شود که پس از اتفاقات پیش‌آمده در دوران غلامحسین کرباسچی، شهردار قبلی تهران، حساسیت زیادی روی مسائل مالی شهرداری و شخص شهردار تهران و معاونان او وجود دارد و به‌همین‌دلیل موضوع تعیین سقف مشخص در معاملات برای شهردار تعیین می‌شود؛ تا هم شهردار دستش در برخی امور باز باشد

معاون رئیس‌جمهور در امور زنان:

دوسوم بی‌سوادان دنیا را زنان و دختران تشکیل می‌دهند

شرق: معاون رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده گفت: در حال‌حاضر حدود ۷۵۰ میلیون نفر در دنیا بی‌سواد هستند که دوسوم آنان را زنان و دختران تشکیل می‌دهند.

شهنبدخت مولاوردی که صبح دیروز، اولین روز آغاز سال تحصیلی جدید، زنگ مدرسه دبیرستان حضرت فاطمه‌الزهرا(س) را نواخت، افزود: آمار بی‌سوادان در دنیا نشان می‌دهد هنوز در برابر فرصت‌های آموزشی مشکلاتی وجود دارد.

وی در بخش دیگری از صحبت‌های خود ضمن تبریک فرارسیدن سال تحصیلی جدید، اظهار کرد: در ایران نیز نظام آموزشی اقدام به انتشار کتاب تفکر و سواد رسانه‌ای کرده و با این کار قدمی در راه آموزش این نوع سواد برداشته است. البته در دنیا و از جمله ایران، راهی طولانی تا دستیابی به وضعیت مطلوب در آموزش وجود دارد. مولاوردی تصریح کرد: باوجود اهداف و آرمان‌های در نظر گرفته‌شده در قانون اساسی و اسناد بالادستی مانند سند چشم‌انداز ۲۰ساله، هنوز خلا‌ها و چالش‌هایی جدی برای دستیابی به وضعیت مطلوب در زمینه آموزش داریم. درحال‌حاضر براساس نتایج مرکز پژوهش‌های مجلس، سه‌میلیون و ۲۰۰ هزار کودک بازمانده از

جامعه

حاشیه امن «اختیار»



توجه‌نکردن شورا به آن یک نوع شانه‌خالی‌کردن است. حکیمی‌پور می‌گوید: لایحه تغییر اختیارات شهردار تهران جزء اولین لوایح بررسی‌شده در شورای اول بود که آقای الویری آن را ارائه داد. اساس پیشنهادشان هم این بود که با این لایحه اختیارات، دیگر لازم نیست شهردار برای هر موضوع کوچکی از شورا اجازه بگیرد و به‌این‌ترتیب در این لایحه سقف اختیارات را بالا ببرند. او می‌گوید طبق قانون، شورا باید در جریان معاملات شهردار قرار داشته باشد و در واقع با این لایحه، سقف معاملات را که ۱۰ هزار تومان بود، ارتقا دادند و درعین‌حال اختیاراتی هم به معاونان و شهرداران مناطق دادند. اما مسئله این است که قرار نبود این اختیارات یک‌طرفه و بدون پاسخ‌گویی باشد؛ طبق قانون باید به شورا گزارش می‌دادند اما این تعهد اجرایی نشد. حکیمی‌پور می‌گوید: از شورای اول به بعد، این اختیارات به شکلی تصاعدی افزایش یافته و ما در ابتدا دقیقاً نمی‌دانستیم چه تغییری داشته است؛ تا اینکه پس از بررسی بودجه‌ها، متوجه شدیم مصوبه را دور زده‌اند و بدون تغییر، موارد مدنظر‌شان را در بودجه‌های سالانه اعمال کرده‌اند. این اختیارات جدید در پروژه‌ها، معاملات، پیمانکاری‌ها ... بوده است و رقم آن از چندصدمیلیون به چندصدمیلیارد رسیده است و حالا شهردار تهران در پروژه‌هایی با این ابعاد، پاسخ‌گو نیست.

این عضو شورا تاکید دارد مسئله مهم همراهی شورا با شهرداری و کنارکشیدن از وظیفه مهم نظارتی است، چرا که نه‌فقط شورا درباره ارائه‌دادن گزارش واکنشی نداشته، بلکه حسابرسی‌ها و تفریغ بودجه‌های هر سال با اشکال و عدم اظهارنظرگر و مردودی مواجه بوده اما تاثیری در روند کار ایجاد نکرده است. مسئله

ادامه از صفحه ۱۶

وضعیت تعرفه‌ها با نظر جامعه پزشکی فاصله دارد

● **شما در مجموع و با درنظرگرفتن همه مسائل طرح تحول سلامت را چطور ارزیابی می‌کنید؟**

به نظر من در مجموع، اجرای طرح تحول از افتخارات دولت تدبیر و امید و باعث ارتقای درخورتوجه در همه شاخص‌های سلامت است. این طرح در درجه اول باعث شد شان و جایگاه جامعه پزشکی تا حدودی احیا شود. متأسفانه در سال‌های قبل به دلیل نبود واقع‌بینی در تعیین تعرفه‌های پزشکی شاهد ایجاد روابط ناسالم مالی بین پزشک و بیمار بودیم و آن شرایط به‌هیچ‌عنوان در شان مردم ما و جامعه شریف پزشکی نبود. همه ما به‌خوبی یادم‌ان هست که بیماران مجبور به خرید لوازم مصرفی مثل چسب و سرم و حتی دمیایی و ملحفه در خارج از بیمارستان‌ها بودند و نظام سلامت در تأمین هزینه‌های درمان مردم کاملاً ناتوان بود. اگر توجه کنیم که دولت فعلی، نظام بهداشت و درمان کشور را از آن شرایط به وضعیت فعلی رسانده است، طبیعتاً می‌پذیریم اتفاق بزرگی افتاده است و شاهد پیشرفت درخورتوجهی بوده‌ایم.

● **در کنار این نقاط قوت و پیشرفت‌ها که به آنها اشاره کردید، درباره نقاط ضعف یا مسائلی که توجه کافی به آنها نشده است هم توضیح دهید.**

به نظر می‌رسد یکی از مسائلی که به‌خوبی موردتوجه قرار نگرفته است، تأمین منابع مالی پایدار در حوزه سلامت است. مهم‌ترین تأمین‌کننده منابع مالی نظام سلامت در حال حاضر بیمه‌ها و در کنار آن منابع دولتی است. سازمان تأمین اجتماعی و سازمان بیمه سلامت ایران به دلیل اینکه بیشترین افراد را تحت پوشش دارند، مهم‌ترین سازمان‌های تأمین‌کننده منابع مالی نظام سلامت هم محسوب می‌شوند. در سازمان تأمین اجتماعی تلاش زیادی برای پرداخت به‌موقع مطالبات بیمارستان‌ها، داروخانه‌ها، پزشکان و تمامی مراکز طرف قرارداد صورت گرفته و از همه ظرفیت‌ها برای اجرای کامل قانون و عمل به تعهدات استفاده شده است، اما در رابطه با سازمان بیمه سلامت، وضعیت متفاوت است و به دلیل وابستگی این سازمان به منابع دولتی شاهد انباشت بدهی و عقب‌افتادن پرداخت‌ها هستیم و این مسئله باعث بروز مشکلاتی شده است. یکی دیگر از مسائلی که در طرح تحول سلامت به اندازه کافی موردتوجه قرار نگرفت، نظام ارجاع و پزشک خانواده است. توجه کافی به این دو موضوع بسیار مهم، نتایج فراوانی به دنبال خواهد داشت که ارتقای شان پزشکان عمومی و همچنین مدیریت صحیح هزینه‌ها در نظام سلامت از جمله مهم‌ترین نتایج اجرای این برنامه‌ها خواهد بود.

یادداشت

زمستان، بهار، تابستان، پاییز

بهم کیارستمی



● پاییز شد. برگ‌های پیچک بالای سر ابوی بی‌حال شده‌اند و رنگشان به زردی می‌زند. غروب‌ها که بخواهی سر خاکش بروی، باید که تنت کنی و چه چیز لذت‌بخش‌تر از آنکه سر کمد خودش بروی و یکی از آن کت‌های شیک مخمل‌کبریتی سیاه‌رنگش را بیپوشی که هنوز بویش را می‌دهد. پاجروی قیرافش را هم که سوار می‌شوی و دستت را که می‌گذاری روی دنده، انگار در خوش‌ترین حال او، دستش را گرفته‌ای، پیچ‌های لواسان را می‌رانند و کنسرتوی براندنورگ باخ گوش می‌دهد. از احوال سانتی‌مانتال این روزها که بگذریم، اول مهر، هشتادمین روز رفتن او بود و به عبارتی چله دوم. هنوز در سازمان نظام پزشکی کارگران مشغول کارند و در حال شور برای اعلام حکمی عادلانه برای خاخی یا خاطیان، برای چه خطایی؟ آیا شرحش داده‌اند؟ آیا گزارشش نوشته‌اند؟ آیا این پرونده آن‌قدر پیچیده است که تا امروز نتوانسته‌اند جمع‌بندی‌اش کنند و یک گزارش دوصفحه‌ای در شرح مواقع ارائه دهند؟ خیر نیست.

شک ندارم آنچه را که در قالب لایحه هشت‌بندی در شرح قصورات پزشک و بیمارستان، در جلسه دادگاه هفته گذشته به این دادگاه ارائه شد، رئیس این سازمان از بر است. و این موارد را بد پس از فوت کیارستمی، بلکه نیمه فروردین که به همراه وزیر بهداشت به عیادت کیارستمی آمد می‌دانست. اما چرا ترجیح داد گزارشی منتشر نشود و دستور داد تنها مقدمات اعلام حکم فراهم شود؟ چون انتشار «گزارش» تبعات دارد، موجب بحث می‌شود و دامن‌گیر است. چون حکم، عملکرد فرد را بررسی می‌کند و گزارش ممکن است به مسائل کلان‌تر از خطای فردی بپردازد. اما در این دو چله در آن‌سو چه گذشت؟ پس از رفتن کیارستمی، انگار لوله‌ای پوسیده ناگهان ترکید و صدها گزارش و مقاله نوشته شد.

از مشاهدات و تجربیات شخصی تا تحلیل‌های جامعه‌شناختی و مقالات پدیدارشناسی. داستان‌های فراوان خواندیم که نقلشان نه‌فقط به دلیل آن بود که رفتن کیارستمی داغ‌ها را تازه کرده بود و یاد عزیزان را زنده کرده بود که «فضای مجازی» بستر این تبادل و گردش اطلاعات را فراهم آورد و به جبران کم‌کاری نهادهای رسمی و قانونی در اطلاع‌رسانی و گردش اطلاعات پرداخت. کیارستمی آخر زمستان به بیمارستان مراجعه کرد، تمام بهار را رنج کشید و اول تابستان رفت. حالا نسیم پاییزی به ما می‌گوید طلب علم (و نه عدل) از سازمان نظام پزشکی کار بیپوده‌ای است. مشاهدات و تجربیات به گزارش‌های مستند، ولی ما هنوز کاسه به دست گرفته‌ایم و از راه‌روی ساختمان نظام پزشکی و بیمارستان‌های محل طبابت قضات و کارشناسان این سازمان بالا و پایین می‌رویم... که پرده از اسرارری بن‌دیزم که بر همه عیان است؟ گرچه از ابتدا تنها توضیح جواسیم و نه عدالت و جزا، فکر می‌کنم پزشک معالج و بیمارستان جم قیمت خطای خود و حتی دیگران را پرداخته‌اند و در نهایت اینکه پزشک معالج سه ماه از طبابت منع شود یا شش ماه، تفاوت چندانی نمی‌کند.

مضاف بر اینها، در صلاحیت آنکه بعد از هفته‌ها بررسی کارشناسانه پزشکان و فضلا می‌گوید اگر گزارش می‌خواهید شکایت کنید و بعد اعلام می‌کند کیارستمی وصیت کرده بود اگر فوت کرد از کسی شکایتی نشود، تردید دارم. گرچه فراهم‌آوردن امکان دسترسی به سابقه پزشکان و طراحی سازوکاری عملی برای آگاهی‌بخشی به بیمار، از وظایف سازمان نظام پزشکی است، اما در شرایطی که اولویت سازمان نظام پزشکی حفاظت از اطلاعات پزشکی و پیشینه طبیبان است، کار‌بیران خدمات پزشکی تاریخ‌نگاری خُرد را آغاز کردند تا لزوم آگاهی عمومی و دسترسی آزاد به اطلاعات را بدآور شوند. پس نتیجه را در رأی دادگاه بدوی و تجدید نظر نمی‌جویم و امیدواریم حفظ اسرار بیماران و پزشکان، از اولویت سازمان نظام پزشکی خارج شود، حفظ اسرار پزشکی عباس کیارستمی که به کار حفظ جانش نیامد.